

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Quahri valeat promissio non repetendi muruum, &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

conferret, & non hinc ad decem annos, quanti faceret eam presentem collationem? Ego, inquit, & tu, & sanam mentis quisque pleris faceret, quam inferiora quaeque bona, ac vitam ipsam: aliud igitur est aestimatio rei in se, aliud, quoad aliquam circumstantiam extrinsecam ipsi rei connexam.

Quanti valeat promissis non repetendi mutuum, &c.

17. Illud denique ante omnia interest hic scire: Et quodnam pretium exigere esse congruum ex hoc titulo? Iudicio experti, omnibus expentis, respondebis, sed adhuc ugeo, equodnam est hoc prudentis arbitrium? Butzæ, ait Lessl. l. 2. c. 20 n. 12, determinatur à mercatoribus ejusmodi pretium singulis annis, aliquando sex; aliquando septem, usque ad duodecim, non verò ultra ex Caroli V. Constitutione: additque hanc eandem lucritaxam posse quemlibet non Mercatorem exigere ex suo mutuo, quia posito constituto, sit taxa communis pro omnibus. Audio; sed idem Lessius hoc non approbat pauld post num. 127. atque, praesciendò à lucro cessante, vel lucro emergente, id injustè statui, muldò magis, quia nos quærimus universali ter pro locis, ubi hæc taxa non statuitur. Aliquid ergo nos firmius statuamus, & loquamur de mutuo in pecuniâ exempli gratiâ, per annum, nam pro mutuo olei, frumenti, &c. potest evincite, ut annus non reputetur longum tempus: ut dixi num. 11. cum contra regulariter pro mutuo in pecuniâ longum reputetur tempus unius anni, muldò magis duorum, trium, &c.

18. Dixi iam posse pro hoc titulo promissionis non repetendi pecuniam mutuan pro quolibet anno, licitè in nostra hac ætate pecuniosa exigi quinque pro centenatio. Ita Caram. l. 2. Theol. moral. num. 799. Ratio est, quia ejusmodi promissio regulariter tantu videtur aestimari posse à prudentibus; Et huius ratio est, quia pretia rerum ex communi aestimatione hominum pendunt: commune autem hominum iudicium nunc videtur esse, ut qui vendit suam libertatem de resumenda sua pecunia per annum, quinque exigat pro centum, cuius rei signum est, quia si cuiuslibet prudenti dicatur: Vel elige nunc habere centum numeratos aureos, vel centum & quinque post annum, eligeret potius centum presentis, quam centum, & quinque futuros, qui ex multis eventibus impediri possunt, ne habeantur. Confirmatur, quia assecutores in mercium periculis, nec valdè excedentibus, nec admodum levibus, si quinque pro centenatio sumant, non imprudenter, nec injustè se getunt: ergo pari modo in casu nostro; cum illa promissio non repetendi trahat semper non vulgariu periculorum, difficultatumque timorem.

19. Ex his collige primò: Viduæ illi allatæ. §. 3. n. 28. posse concedi, si vera esset doctrina numeri secundi hætenus expensa, quinque pro centum; nempe, quia propter bonam fidem iudicare possumus, eam celebratam fuisse contra hunc promissionis non repetendi, &c. Collige secundò, cur mulierculis illis allatis eodem §. num. 30. negandum sit quidpiam lucri percipere; Nimirum, quia unus aureus ad rationem quinque pro centum ferè nihil, vnum scilicet, vel alterum obolum in anno potuisset es hoc titulo promissionis parere: & tamen illæ repetebant aliquos Iulios, nec post annum sed post hebdomadas. Hæc quoad totam hanc huius §. 6. difficultatem expendenda sapientiorum stateris obrulisse sufficiat.

§. VI. An liceat quid supra sortem reportare ob molestiam privationis suæ presentis pecunia.

1. Adunt nonnulli aliud caput accipiendi supra sortem, nempe, ratione molestiæ, quam ex sua absentia pecunia quis percipit, seu ratione carentiæ consolationis, qua quis frui solet, dum domi, & in arca suam pecuniam presentem habet, quem animi

sentum comprobat fortasse avarus ille, dum appetit ratiu sic sibi blanditur:

At mihi plauso domi ista nummos contempler in Et quidem in Caram. l. 2. Theol. moral. d. 14. num. 361. quiturque, Mea apud Dicast. l. 2. de instr. o. d. 2. d. sic habet: Distinguo molestiam à periculo, vel de emergente & a lucro cessante. Est verè aliqua recurre videndis rebus pretiosis, cui non est in possidendi; Præ dienda comœdia, vel videnda bestia, datur pretium, et pro cotradictis, cur non pro videndis, vel pestiferis? In his auri partibus? Ratione ergo huius molestiæ à pecunia suborta, praefixo omni aliopericulo posse quæ pra sortem accipi, affirmat Medina. Et D. Thomas prætes qu. 78. art. 1. iudicam speculatiuè prohiberi. Dicastillus cotradicit, & inquit: Mibi hæc sententia speculatiuè improbabilis, & moraliter in praxi emittitur detur perniciosa. Videte Censuram Canonem tenentis cilio doctrinam condemnantem? audire tamen n. 2. deinde esse cotrarium, & c. Hæc Caram.

2. Equidem cum ad praxim animus meus sit intentis, aio, hanc molestiam in praxi esse admodu uen, ut in communibus commerciis parva, atque nihil reputetur, ac propterca uix, & ne vix quibus pretio compensanda. Dicast. absolute hæc sententiam docet loco citato num. 251.

§. VII. De Cooperatoribus cum usurario, & de remissione panis. Remissio.

1. DE Cooperantibus cum usurario dictum est in Dicast. lib. 5. cap. §. 4. a num. 42.

2. Quas autem penas, obligationesque contra usurarij: Qua ratione eorum bona remaneant obligati restituti: An dominum acquirant eorum, que pro usuris acquirunt, quantum eorum hæredes de bonis quo magis restituere; sunt res obviae. & facile habent ex Doctoribus possunt apud de Lugo, d. 25. §. 1. l. 1. & 3. Apud Lessl. lib. 2. c. 20. dub. 20. & 22. Dicast. lib. 5. c. 3. Barth. à S. Fault. in spec. d. 169. 100.

TRACTATUS IV.

De Circumstantiis Restitutionis, & Concausis, &c.

CAPITULUM

De Novem Circumstantiis Restitutionis.

1. His versibus ex continentur:

Quis, Quod restituit, Cui, Quantum, Quomodo, Quando Ordine, quoque loco, qua Causa excuset iniquum,

§. I. Quis.

1. Profectò, is restituere tenebitur, qui ad id adstru- gitur a Iustitia, de qua re in tota hac materia de restitutione disputatum est. Ita sanè. Vetum, quæ alibi locum commodum non habuerunt, hic subiicienda sunt idemque faciendum in singulis propositis circumstantiis. In hac ergo prima circumstantia docebitur, an restituere teneatur pauper fictus, & an Religiosus alieno, vel furto gravatus.

Pauper fictus.

2. Qui simulata paupertate accipit Eleemosynam, peccat, teneturque ad restitutionem, ex Castro Palencia tract. 6. d. 2. punct. 14. num. 5. Ratio est quia accipit